

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ – ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Γ' ΤΑΞΗΣ**

Εισηγητής: Αβραμοπούλου Δήμητρα

Ημερομηνία: 1/3/2026

ΚΕΙΜΕΝΑ

Tyrannis omnia semper suspecta atque sollicita sunt; nullus locus amicitiae eis est. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus.

Ex quo fit, ut laudandus is sit, qui pro re publica cadat, quod decet cariorem nobis esse patriam quam nosmet ipsos.

Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cerva sese monitum esse praedicabat. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est. Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertorius eum iussit tacere; praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset.

Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causa poposcit eoque velut forte elapso se vulneravit.

Cum Servius Sulpicius Galba et Aurelius Cotta consules in senatu contenderent uter adversus Viriathum in Hispaniam mitteretur, magna inter patres conscriptos dissensio erat, aliis pro Galba et aliis pro Cotta dicentibus; solus P. Scipio Aemilianus cum toto senatu dissensit:

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 20

A2. α. Με βάση την εισαγωγή του σχολικού σας βιβλίου να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους με την ένδειξη ΣΩΣΤΟ (Σ) ή ΛΑΘΟΣ (Λ):

- i. Ο Βεργίλιος είναι ο ποιητής της Αινειάδας, που έχει στοιχεία μόνο της Ιλιάδας.
- ii. Η Αινειάδα αναγνωρίστηκε εξ αρχής ως το εθνικό έπος των Ρωμαίων.

- iii. Ο Βεργίλιος είναι αυτός που δίνει την πρώτη μορφή στον ιδρυτικό μύθο της Ρώμης.
- iv. Ο Οράτιος είναι ο πιο σημαντικός επικός ποιητής.
- v. Κορυφαίοι Ρωμαίοι ελεγειακοί ποιητές είναι ο Τίβουλλος, ο Οβίδιος και ο Προπέρτιος.
- vi. Ο Κάτουλλος δημιούργησε μια μυθολογική «αντι-Αινειάδα», τις Μεταμορφώσεις (Metamorphoses).

Μονάδες 6

β. Τι γνωρίζετε για την πεζογραφία της ρωμαϊκής λογοτεχνίας της κλασικής εποχής και ειδικότερα την περίοδο των Αυγούστειων χρόνων;

Μονάδες 4

A3. Να βρείτε στα κείμενα λέξεις της λατινικής με ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: **δόγμα, καταφύγιο, κέρατο, σκαλιστήρι, ένταση.**

Μονάδες 10

B1. α. Να γράψετε τη ζητούμενη πτώση:

omnia	: την αφαιρετική ενικού αριθμού
tempus	: την αιτιατική πληθυντικού αριθμού
militibus	: την ίδια πτώση του άλλου αριθμού
aliquis	: την αιτιατική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
ipse	: τη γενική του ίδιου αριθμού στο γένος που βρίσκεται
cultellum	: την κλητική ενικού αριθμού
se	: την αιτιατική πληθυντικού αριθμού στο β' πρόσωπο
consules	: την ίδια πτώση του άλλου αριθμού
dissensio	: τη δοτική του ίδιου αριθμού
patres	: τη γενική πληθυντικού αριθμού
solus	: τη δοτική του ίδιου αριθμού στο θηλυκό γένος

Μονάδες 5,5

β. Να γράψετε τη γενική του αριθμού στον οποίο βρίσκεται η κάθε συνεκφορά: **omnia suspecta, nullus locus, quodam die, toto senatu.**

Μονάδες 4

γ. **sollicita, cariorum, durius, postero, magna:** Να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών.

Μονάδες 5,5

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο) :

possit	: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα
nescio	: β' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα
metuat	: γ' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
putet	: α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής υπερσυντέλικου στην ίδια φωνή

- fit** : την αιτιατική πληθυντικού του ουδετέρου γένους του γερουνδιακού
- cadat** : το ίδιο πρόσωπο στην ίδια έγκλιση και φωνή στον παρακείμενο
- monitum esse** : β' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
- perisse** : τη δοτική του γερουνδίου
- credita est** : γ' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής παρακειμένου στην άλλη φωνή
- iussit** : γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
- inventam esse** : γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής υπερσυντέλικου στην παθητική περιφραστική συζυγία
- praecepit** : β' ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρακειμένου στην ενεργητική περιφραστική συζυγία
- cognovisset** : β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού στην ίδια φωνή
- elapso** : απαρέμφατο μέλλοντα
- contenderent** : α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

Μονάδες 15

- Γ1.α.** Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις: **amicitiae, se, cum amicis, viri, eoque, toto.**

Μονάδες 6

- β. ut laudandus is sit:** Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης, το συντακτικό της ρόλο και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο εκφοράς της.

Μονάδες 3

- γ. velut elapso:** Να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχή της δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 2

- δ. cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset:** Να αντικατασταθεί η δευτερεύουσα πρόταση με μετοχή.

Μονάδες 2

- ε. unguium resecandorum causa:** Να αντικαταστήσετε με τελική πρόταση και με σουπτίνο τον προσδιορισμό του σκοπού.

Μονάδες 4

- Γ2. α.** Να εννοήσετε το ποιητικό αίτιο (μονάδα 0,5) και να μετατραπεί η παθητική σύνταξη σε ενεργητική:

quod imperandum militibus esset

Μονάδες 2

- β. Si quid durius ei videbatur, a cerva sese monitum esse praedicabat:** Να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου και να τον διατυπώσετε έτσι, ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρελθόν.

Μονάδες 3

- γ. **quam nosmet ipsos**: Να δηλωθεί ο β' όρος σύγκρισης με ισοδύναμο τρόπο.

Μονάδες 2

- δ. Να μεταφέρετε τις παρακάτω προτάσεις στον ευθύ λόγο:

Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse

praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset.

Μονάδες 6

BONA FORTUNA!!!

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ

A1. Βλέπε κείμενα **44,46,48,49,50.**

Μονάδες 20

A2. α.

- i. **Λ**
- ii. **Σ**
- iii. **Λ**
- iv. **Λ**
- v. **Σ**
- vi. **Λ**

Μονάδες 6

β. Εισαγωγή : «Ο ιστορικός Τίτος Λίβιος ...αρχιτεκτονικές γνώσεις της εποχής»

Μονάδες 4

A3. δόγμα: decet
καταφύγιο: fugit
κέρατο: cerva
σκαλιστήρι: cultellum
ένταση: contenderent

Μονάδες 10

B1. α. **omnia** : omni
 tempus : tempora
 militibus : militi
 aliquis : aliquid
 ipse : ipsius
 cultellum : cultelle
 se : vos
 consules : consul
 dissensio : dissensionem
 patres : patrum
 solus : soli

Μονάδες 5,5

β. omnium suspectorum, nullius loci, cuiusdam diei, totius senatus.

Μονάδες 4

γ. **sollicita**, sollicitiora, sollicitissima
caram, **cario**rem, carissimam
durum, **duri**us, durissimum
postero, posteriore, postremo/ postumo
magna, maior, maxima

Μονάδες 5,5

B2. **possit** : poterunt
 nescio : nescitote
 metuat : metuturi sint
 putet : putaveramus
 fit : facienda
 cadat : ceciderit

monitum esse : moneamini
perisse : pereundo
credita est : crediderint
iussit : iubento
inventam esse : invenienda fuisset
praecepit : praecepturus fueris
cognovisset : cognoscebatis
elapso : elapsurum esse
contenderent : contenturi simus

Μονάδες 15

Γ1.α. amicitiae: δοτική του σκοπού στο locus

se: υποκείμενο στο απαρέμφατο metui (ταυτοπροσωπία-λατινισμός)

cum amicis: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κοινωνίας στο futurum esset

viri: γενική υποκειμενική στο consilium

eoque: αφαιρετική οργανική του οργάνου στο vulneravit

toto: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο senatu

Μονάδες 6

β. ut laudandus is sit: Δευτερεύουσα ουσιαστική συμπερασματική πρόταση ως υποκείμενο στο fit, εκφράζει γεγονός ή συμβάν. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το συμπέρασμα στη λατινική είναι μία υποκειμενική πράξη ή κατάσταση, και συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (laudandus sit), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (fit). Παρατηρείται ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων, γιατί το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας πρότασης με τη δευτερεύουσα) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

Μονάδες 3

γ. velut elapso: quod is elapsus esset

Μονάδες 2

δ. viri sui consilio de interficiendo Caesare **cognito..**

Μονάδες 2

ε. ut ungues/ unguis resecaret
ungues/ unguis resectum

Μονάδες 4

Γ2. α. ποιητικό αίτιο: ei

quod **is deberet imperare** militibus

Μονάδες 2

β. Υπόθεση: Si quid durius ei videbatur (op. ΠΡΤ.)

Απόδοση: a cerva sese monitum esse praedicabat (op. ΠΡΤ.)

Υποθετικός λόγος που δηλώνει ανοικτή υπόθεση στο παρελθόν.

Υπόθεση: Si quid durius ei **visum esset** (υπ. ΥΠΣ.)

Απόδοση: a cerva sese monitum esse **praedicavisset** (υπ. ΥΠΣ.)

Υποθετικός λόγος που δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρελθόν.

Μονάδες 3

γ. nobismet ipsis

Μονάδες 2

δ. cerva inventa est

eam **cras** repente in eum locum **emitte**, in quo **ego** cum amicis **ero**.

Μονάδες 6